

nebudou-li podniknuta včasná a účinná opatření ke snížení jeho úderné a palebné síly. Přitom současně palebné prostředky umožňují působit na uskupení nepřítele ještě v hloubce, dříve než se rozvine a vstoupí v přímý palebný styk s vlastními

jednotkami. Úspěch při přechodu do obrany dosáhneme, ztratí-li nepřítel na daném směru palebnou převahu v důsledku zničení jeho prostředků jaderného napadení a značného oslabení tankových jednotek.

K problémům služby dělostřeleckého vyzbrojování v obranném boji vševojskového svazku

Plukovník Augustin Horáček

Při rozboru otázek obrany ve VM č. 7 a 8/1963 zdůrazňují mnozí autoři i požadavek materiálního zabezpečení obranného boje a jeho dalšího přechodu do útoku. Poněvadž soudobá obrana a tím zákonitě i způsoby přechodu do útoku budou poněkud odlišné od dřívějších variant, bude vhodné si povšimnout, jak tyto změny ovlivní i činnost služby dělostřeleckého vyzbrojování svazku.

Z nových prvků soudobé obrany budou ovlivňovat odborné řízení služby dělostřeleckého vyzbrojování svazku při dělostřeleckotechnických otázkách zvláště tyto okolnosti:

— nové názory na způsob přechodu do obrany a na způsob obranného boje a z toho vyplývající změny a požadavky na vytvoření bojové sestavy svazku, zabezpečení přechodu do obrany a způsob vedení;

— velmi důrazné vyzvednutí významu systému palby, kde základem palebného systému budou údery raketových jaderných prostředků, doplňované údery letectva, palbou dělostřelectva a tanků;

— různé způsoby přechodu vševojskového svazku z dočasné obrany do útoku a z toho vyplývající požadavky na použití raket a dělostřelectva (včetně posilového) svazku k zabezpečení tohoto přechodu.

Povšimneme-li si blíže uvedených prvků z hlediska potřeb materiálu, shledáme, že u všech převládá značná náročnost na zabezpečení klasickou a raketovou municí.

Pro službu dělostřeleckého vyzbrojování svazku vyplývají z uvedeného poznatku tyto základní požadavky:

1. **Vytvářet a udržovat** u podřízených útvarů a v divizním dělostřeleckém skladu po celou dobu trvání obranného boje a zvláště při přechodu do útoku **stanovené zásoby klasické munice** (u oddílu vojskových raket určený počet raket), aby byly vytvořeny požadované nebo alespoň přiměřené materiální podmínky pro zabezpečení této bojové činnosti svazku;

2. **zabezpečit** vhodným rozmístěním a manévrem dílenských prostředků **odsuny** poškozené výzbroje do dělostřeleckých dílen a její **urychlenou opravu** a navrácení k útvarům. Tím se docílí stálá a poměrně vysoká bojeschopnost podřízených útvarů (jednotek) během boje;

3. **zajistit** všemi prostředky, aby náčelník dělostřeleckého vyzbrojování (NDV) svazku byl stále informován o materiální a taktické situaci podřízených útvarů a o jejich plánovaném použití. Jen tak může plnit úkoly včas a v celém rozsahu a při tom v naprostém souladu se skutečnými potřebami útvarů.

Současné úkoly dělostřeleckomateriálního zabezpečení obranného boje vševojskového svazku

Vytyčený požadavek na vytvoření stanovených zásob raket a klasické munice je dán především soudobým charakterem obranného boje a požadovanou aktivitou i na nižších stupních velení. Značný podíl na realizaci uvedeného požadavku mají i předvídané úkoly raketových jednotek a veškerého dělostřelectva (posilového a protiletadlového), předpokládaný úkol a použití představeného odřadu, vytvoření

systému palebné síly a všechny ostatní bojové činnosti útvarů, kterými se obranný boj a přechod do útoku bude vyznačovat a které budou, pokud jde o spotřebu munice, velmi náročné.

Doplňování podřízených útvarů (jednotek) municí nebude snadný úkol pro orgány služby dělostřeleckého vyzbrojování a orgány tylu svazku vzhledem k těmto předpokladům:

— přechod do obrany bude mít často různé varianty, které budou vyžadovat i odlišné způsoby doplňování raketovou a klasickou municí, nebo jinými materiálními doplňky (správkový materiál, záložní součástky apod.);

— výše zásob vojenských raket a klasické munice u útvarů (jednotek) a v divizním dělostřeleckém skladu (zde jen klasická munice) nebude obvykle v době přechodu do obrany na postačující výši. Bude proto třeba tyto zásoby co nejrychleji doplnit (nejlépe na úplnou pohyblivou zásobu), popřípadě u některých druhů a ráží dělostřelecké výzbroje, pokud budou plnit zvláštní úkoly, vytvořit i zvýšené zásoby munice (normální a speciální).

K plnění materiálových úkolů bude zpravidla velmi málo času. Tyto úkoly budou realizovány ve většině případů za bojové činnosti podřízených útvarů (jednotek), např. při změnách palebných postavení a tím spojeném manévru dělostřelectva, apod., což bude značně ovlivňovat plynulé doplňování podřízených útvarů (jednotek) municí.

Pokud jde o výši zásob raketové a klasické munice, kterou bude nutno vytvořit u vojsk v hlavních obdobích obranného boje, domnívám se, že bude účelné usilovat o vytvoření těchto zásob (údaje v palebných průměrech — viz tabulku):

Úspěšné zabezpečení municí bude závislé zpravidla na těchto činitelích:

1. na výši zásob raketové a klasické munice u útvarů (jednotek) a v divizním dělostřeleckém skladu; zde nebude určící jen celkové množství u svazku, ale i složení těchto zásob podle druhů munice. V době přechodu do obrany musí ve vytvořených zásobách munice převládat pokud možno protipancéřová a průpalná munice (u speciální munice chemická a dýmová), při zabezpečení přechodu do útoku pak zase naopak tříštivotrhavá,

2. na výši přidělu raketové a klasické munice od armády a na době a způsobu přidělení této munice svazku,

3. na vzdálenostech, ve kterých bude třeba veškeré doplňky munice přisunovat;

4. na technickém stavu a počtu dopravních prostředků, jimiž bude nutné municí v rámci svazku popřípadě i z vykládacích míst armády přisunovat.

Přisun raketové munice k oddílů vojskových raket nebude — podle mého názoru — v této době pro NDV svazku zvláštním problémem. Předpokládám, že oddíl vojskových raket nebude v době přechodu do obrany bez raket. Vznikne-li v této době zvýšený požadavek této munice (včetně chemických raket) a to můžeme předpokládat, budou přisun raket

		pěch	T 21	82 BzK	122 H			30 PLdvK	57 PLK	130 RM	100 TK	Vojskové ra kety		Poznámka
					tříšt.	chem.	dým.					kusů	chem. kusů	
při zahájení obranného boje	u útvarů	1,0	0,8	0,8	1,0	0,1	0,02	2,0	2,0	1,5	1,7			
	v DSD*)	0,2	0,2	0,2	0,2			0,5	0,5	0,5	0,5	3—4	1—2	
	Celkem	1,2	1,0	1,0	1,2	0,1	0,02	2,5	2,5	2,0	2,2			
při přechodu do útoku	u útvarů	0,7	0,7	0,7	0,9	0,1		1,5	1,5	1,25	1,3			
	v DSD	0,1	0,1	0,1	0,1			0,3	0,3	0,25	0,2	2—3	1	
	Celkem	0,8	0,8	0,8	1,0	0,1		1,8	1,8	1,5	1,5			

*) Divizní dělostřelecký sklad

zajišťovat více velitelé než NDV armády a svazku.

Poměrně složitější bude v daných podmínkách vlastní příprava a řízení přísunů klasické munice v rámci vševojskového svazku. Složitost této činnosti bude spočívat zejména v tom, že značná část munice bude muset být přísunována ještě za pohybu útvarů a jednotek, při čemž znalost jejich skutečné materiální situace a konkrétních požadavků bude neúplná.

Bude proto nutné, aby činnost NDV svazku v tomto období usměrňoval přímo náčelník dělostřelectva svazku a v některých zvláště naléhavých případech i velitel svazku (náčelník štábu svazku). Tímto opatřením bude možno zabezpečit, aby nejnáslednější doplňky munice byly přisunuty k určeným útvarům včas a v potřebném množství. Podporu vševojskových orgánů spatřuji hlavně v tom, že vydají rozkazy podřízeným velitelům k odběru munice v určených místech, nebo k vyslání spojky pro zavedení dopravních prostředků svazků s municí až na místo určení.

Pokud se v příspěvcích některých autorů objevily návrhy na možný manévry municí mezi svazky prvního a druhého sledu armády, domnívám se, že bude třeba vždy dobře zvážit, zda by nebylo v dané situaci účelnější doplnit svazek vzdušnou cestou. Nebude totiž nijak výhodné oslabovat svazky druhého sledu, u nichž lze zejména v obranném boji předpokládat, že po vyřazení některého svazku prvního sledu budou okamžitě zasaženy do boje.

Rozhodující pro manévry municí bude zpravidla čas, množství a druhy munice, které bude nutno dodat urychleně svazkům prvního sledu.

Podstata složitosti přísunů municí v obranném boji spočívá v tom, že spotřeba munice u jednotlivých útvarů, jednotek a ráží je poměrně značná a nestejnoměrná.

Postavíme-li v otázce munice u svazku v obraně proti sobě předpokládanou značnou spotřebu municí a skutečně dosažitelnou zásobou municí u vojsk vidíme, že uvádět denně v soulad tyto materiální problémy nebude pro NDV a i orgány týlu svazku snadnou záležitostí. NDV a zástupce velitele pro týl (ZT) musí udržovat nepřetržitou součinnost, aby mohli splnit úkoly s ohledem na možnosti týlu vždy v celém rozsahu.

Plynulé doplňování municí přidělených posilových prostředků bude řídit zpra-

vidla NDV armády. Bude však třeba, aby NDV svazku, popřípadě náčelník dělostřelectva ve svých požadavcích upřesňovali nejen výši doplňků, ale i prostor, do kterého mají být doplňky munice přisunuty. Tato munice bude k dispozici zpravidla ve výdejních místech.

Dělostřeleckotechnické zabezpečení obranného boje

Předpokládáná úpornost obranného boje a následující přechod z obrany do útoku bude mít při použití raketových jaderných zbraní za důsledek i dosti značné ztráty výzbroje zvláště dělostřelecké (včetně protiletadlové) a radiolokátorů (do 20 % až 40 %). Jejich odsun, včasná oprava a vrácení bojujícím jednotkám bude proto dalším důležitým úkolem orgánů služby dělostřeleckého vyzbrojování svazku v obranném boji.

Úsilí oprav bude vhodné soustřeďovat do shromaždišť poškozené výzbroje svazku (zřídí se jedno, maximálně dvě) ve kterých by se opravovala v určeném pořadí výzbroj s rozsahem běžných oprav. V těchto shromaždištích se bude současně třídit a připravovat k odsunu do shromaždišť poškozené výzbroje armády, popřípadě připravovat k odevzdání odborným orgánům armády nebo frontu (oddělu odsunu dělostřelecké techniky) výzbroj s větším rozsahem poškození nebo zničená výzbroj.

Prostory shromaždišť výzbroje svazku, ve kterých se prakticky bude rozvíjet celá divizní dělostřelecká dílna, popřípadě i vyčleněné dílenské (dělostřelecké) prostředky posilových jednotek volíme tak, aby vyhovovaly podmínkám OPZHN a umožňovaly především co nejdelší nepřetržitý a plynulý provoz bez častého přemísťování. Dovolí-li to skutečná nebo předvídaná činnost nepřítele, bude vhodné volit prostory rozvinutí dělostřeleckých dílen co nejbližší za útvary (jednotkami), aby časové ztráty při odsunu poškozené výzbroje do dílen byly co nejmenší.

V některých případech bude účelné opravovat materiál přímo u útvarů, nebo v blízkosti palebných postavení a to vyčleněnými dílenskými letůčkami z divizní dělostřelecké dílny. Tento způsob oprav bude vhodný především tehdy, bude-li v těchto prostorech soustředěn větší počet poškozené výzbroje (pokud možno se stejným rozsahem poškození) a dále bude-li rozsah oprav odpovídat mož-

nostem (vybavení) této letůvky. Půjde převážně jen o běžné opravy. Tento způsob je výhodný, poněvadž ušetří odsun poškozené výzbroje do divizní dělostřelecké dílny a časově značně zkrátí dobu oprav (až na polovinu).

Přesto se domnívám, že jakákoli běžná delší decentralizace dělostřeleckých dílenských prostředků svazku nebude v obranném boji nikdy výhodná. Rozmanitost bojové situace, stálý zvýšený požadavek na opravu, častá potřeba okamžitých zásahů dílenských prostředků (včetně dílen na opravu radiolokátorů) naopak vyžadují mít jednotlivé části dělostřeleckých dílen stále „v ruce“ a řídit jejich činnost jen podle neaktuálnějších potřeb podřízených útvarů nebo posilových prostředků. Podklady pro tuto činnost musí NDV svazku získávat od náčelníka dělostřelectva svazku (příslušníků jeho štábu), nebo i od náčelníka štábu. Tito budou v dané situaci schopni nejlépe posoudit potřebu oprav a vydat k tomu NDV svazku potřebné pokyny.

Úzká součinnost v otázkách oprav musí být v té době také mezi NDV a ZVT svazku. Bude třeba zejména společně řešit organizaci oprav poškozené tankové výzbroje a často projednávat i možnosti využití vyprošťovacích prostředků ZVT svazku k vyprošťování těžší zapadlé poškozené výzbroje a její odsun do příslušných shromaždišť poškozené výzbroje.

K otázce oprav připomínám, že NDV svazku bude při organizaci oprav v obranném boji z počátku často odkázán jen na vlastní prostředky. NDV armády nemá totiž vlastní organizace dílenské prostředky a NDV frontu bude svými dílenskými prostředky zasahovat ve prospěch svazku jen v nejnútnejších případech (např. při opravách raketové techniky nebo radiolokátorů). Povinnosti NDV armády však bude, doplnit svazky co nejrychleji materiálem k opravám (správkový materiál, doplňky záložních součástí, doplňky norem oprav, dílčí agregáty apod.), aby dělostřelecké dílny byly schopny provádět opravy po celou dobu obranného boje i následujícího přechodu do útoku.

K otázkám velení služby dělostřeleckého vyzbrojování v obranném boji svazku

Zvláštností velení svazku při přechodu do obrany (viz čl. mjr. Jana Turka) a význam materiálního a technického zabezpečení bojové činnosti útvarů ovlivní v některých částech i formy velení služby

dělostřeleckého vyzbrojování v tomto období bojové činnosti vševojskového svazku.

Opomenuli-li přímé důsledky těchto zvláštností na čistě odbornou činnost NDV svazku a jeho pomocníků, projeví se nové formy velení především v tom, že se bude vyžadovat větší účast nebo alespoň větší zájem odpovědných vševojskových orgánů o řešení těchto materiálních a technických otázek. Současně z toho vyplývá i užší spoluúčast NDV svazku při zpracování materiálních podkladů pro velitele svazku, který je bude potřebovat k přípravě rozhodnutí pro obranu a k vydání „Nařízení pro organizaci bojového a týlového zabezpečení obranného boje“. V týlovém zabezpečení bude nutné uvést normy spotřeby munice, normu zabezpečení k zahájení obranného boje a při přechodu do útoku, určit výši nesnižitelných zásob munice na konci obranného boje, popřípadě další upřesňující nařízení k realizaci materiálových úkolů u svazku.

Náčelník dělostřelectva svazku může využít podkladů NDV svazku k zpracování vlastní dokumentace a k vydání podrobnějších pokynů pro organizaci přísunů doplňků munice a oprav poškozené výzbroje v rámci svazku.

O materiální situaci musí být velitel svazku a náčelník dělostřelectva stále informováni i během obranného boje, kdy vzhledem k častým změnám stane se tento požadavek zvláště aktuálním.

Stanoviště NDV svazku nebo jím určeného zástupce bude výhodné mít i v obranném boji na VS (u náčelníka dělostřelectva). Tam může kdykoliv a ihned informovat náčelníka dělostřelectva svazku o současně materiální situaci svazku a naopak, NDV může být okamžitě informován o situaci a o všech změnách, které budou ovlivňovat činnost služby, popřípadě budou vyžadovat jeho zásah.

Pro NDV svazku to bude výhodné, protože bude moci vyhodnocené požadavky na dopravu (přísun, odběr) munice ihned projednat s orgánem týlu svazku, který bude během obranného boje rovněž na VS.

Pokud jde o styk s podřízenými NDV pluků a s NDV armády, může NDV i na VS využívat všech pořítek štábu k urychlenému předávání rozkazů nebo zpráv podřízeným.

Rozsah vševojskových podkladů má umožnit NDV svazku zpracovat všechny odborné návrhy, informace, jakož i veškerou vlastní dokumentaci. Proto mají být

tyto podklady pokud možno vyčerpávající a musí obsahovat údaje o bojové sestavě svazku, o speciálních úkolech útvarů zvláště dělostřeleckých, o plánovaném manévru, o opatřeních OPZHN (proti atomovému manévru), o plánovaném průběhu obranného boje a hlavně všechny materiální požadavky, které s tím sou-

visejí, pořadí přísunů, normy spotřeby apod. Tento požadavek vyplývá zejména z toho, že veškeré přísuny v obranném boji bude nutné plánovat s přihlédnutím k velmi omezeným časovým a dopravním možnostem týlu velmi přesně a detailně, což bude vyžadovat co nejnovější a nejkonkrétnější podklady.

* * *

V rozboru jsem naznačil jen některé základní problémy služby dělostřeleckého vyzbrojování svazku při zabezpečování obranného boje.

Domnívám se však — a to byl názor i některých autorů článků ve VM čís. 7 a 8 /63 — že bude nutné zabývat se touto problematikou více a hlavně na cvičeních, aby bylo možné prověřit, nakolik jsou tyto teoretické předpoklady a názory správné. Současně bude účelné získat určité návyky pro řízení služby dělostřeleckého vyzbrojování aspoň v těch fázích obranného boje, kdy plnění odborných úkolů se vymyká běžným zvyklostem.

Zkušenosti z uvádění vojsk do bojové pohotovosti

Major Josef Bergman, major Vincent Vasilko

Vycházíme-li z reálných závěrů o možnostech a záměrech pravděpodobného nepřítele je zjevné, že cílem jaderných úderů v prvním hromadném úderu budou vojska z mírových posádkách. Proto prvním a důležitým úkolem bude rychle vyvést vojska z mírových posádek k uchránění živé síly, bojové techniky a materiálu před úderem.

Včasné vyvedení je podmíněno rychlým proniknutím stanovených signálů bojové pohotovosti na všech stupních, připravenosti dozorcích orgánů k plnění úkolů bojového poplachů v době, kdy velitelství sbor je mimo ubytovací prostor a znalosti (nacvičenosti) úkolů všemi jednotlivci, zvláště řidiči.

Nejprve několik zkušeností z pronikání signálů v rámci našeho svazu.

Podle našeho názoru dosud platné časové normy nevystihují již současnou potřebu i možnosti a je k nim vlastně přidáván čas jenom pro jistotu (navíc), aby i slabě připravený dozorcí orgán nebo telefonní ústředna úkol splnila.

Jaké tím vznikají časové ztráty?

Na stupni svaz — svazek a útvar je stanovena norma 10 minut, na stupni svazek — útvary rovněž 10 minut a v útvaru do 5 minut.

Současně technické vybavení dozorcích orgánů (telefonních ústředn) umožňuje předat signál:

— na stupni svaz — hlavní svazky (útvary) do 10 min.,

— na stupni svazek — útvar do 5—7 min.,

— uvnitř útvarů do 1 min.

Zkušenosti v celé řadě případů ukazují, že signály byly (byl-li dozorcí orgán dobře připraven) předány i v kratších časech.

Zde je tedy první časová rezerva, podle které můžeme učinit tyto závěry:

— splníme-li stanovené časové normy, dojde na uvedených stupních k vyrozumění vykonavatele (vojáka) za 25 minut, byl-li signál vyhlášen ze stupně svazu;